

Medundertegnede L a r s e n er i det Bæsentlige enig med Mindretallet (L e h m a n n) i de Betragtninger, som ligge til Grund for de af samme foreslaaede Endringer til Fleertallets motiverede Dagsorden, og kan navnlig tiltræde de første 7 Punkter, hvorimod jeg ikke kan samstemme i Punkt 8 og 9 og de sig hertil sluttende Betragtninger. Jeg kan nemlig ikke erkjende det for at være rigtigt — ei engang under den her foreslaaede tiltalende Form — at give Fæsterens Efterladte en eventuel Ret til Andeel i Fæstegaardens Salgsværdi, thi Staten, som utvivlsomt ene har Retten til at fordrø Fæstetvungen afløst, har lige saa utvivlsomt alene Retten til at erholde Vederlaget for den ved den øieblikkelige Ophævelse af Fæstetvungen skabte Meerværdi. Naar Mindretallet har anseet den i Punkt 8 Fæsternes Efterladte forbeholdte Ret til Andeel i Fæstegaardens Værdi for grundet i ældgammel Sædvane og en Tradition saa stærk, at den ikke blot lever i Bondestændens Netsbevidsthed, men respecteres af Godseieren, saa kan jeg ikke erkjende Tilværelsen af en Tradition eller Sædvane af en saadan Betydning som af Mindretallet forudsat, og den vil ialtfald ikke kunne retfærdiggjøre, at derpaa bygges en Ret for Fæsterens Efterladte som den her omhandlede. Men selv om jeg kunde see bort herfra — hvad ikke er mig muligt — og betragte en saadan Bestemmelse alene fra Hensigtsmæssighedens Synspunkt, troer jeg eiheller, at den vil være tilraadelig, idet en saadan vistnok ved at give Fæsteren Sikkerhed for, at en af hans Efterladte efter hans Død vil kunne komme i Besiddelse af Gaarden for de 3 Fjerdedele af dens Værdi, vil svække Tilhøieligheden hos ham til frivillig at komme overens med Jorddrovten om Gaardens Overdragelse til Selveiendom, og Utilhøieligheden hertil vil i saa Fald blive større, jo billigere de Vilkaar ere, paa hvilke Fæsteren besidder Gaarden. Det forekommer mig saaledes, at den her omtalte Bestemmelse, istedetfor at fremme den frivillige Overgang af Fæstegaarde til Selveiendom — hvad saavel Fleertallet som Mindretallet først og fremmest tilstræber —, i sine Virkninger snarere vil hemme end fremme Opnaaelsen af dette Formaal. Medens jeg saaledes ikke kan erkjende Tilværelsen af den af Mindretal-

let forudsatte Tradition, erkjender jeg derimod, at et vægtigt Billighedshensyn taler for at indrømme Fæstefamilierne et Krav paa en fortrinnsvits og billigere Afgang til at faae Gaarden som Selveiendom end Fremmede, og vil dette Formaal formentligen fyldestgjøres paa en hensigtsmæssigere og bedre Maade, naar Staten, i det Tilfælde at Gaarden ved Auktionen sælges til en af Fæsterens Efterladte, kun erholder Halvdelen af den Afsløningssum, som i alle andre Tilfælde bliver at erlægge for den øieblikkelige Ophævelse af Fæstetvungen, en Afsløningssum, der vistnok passende kunde ansættes til $\frac{1}{3}$ af den Sum, hvortil Gaarden sælges ved Auktion; thi ved en saadan Ordning vil selv et lavere Bud fra Fæsterens Efterladtes Side ved Auktionen være fordelagtigere for Godseieren end et noget høiere Bud af Fremmede.

I Overensstemmelse med det Foranførte skal jeg til den foranstaaende, af Mindretallet (L e h m a n n) foreslaaede Motivering fremsætte følgende Underendningsforslag:

a) til Nr. 8: efter „Personer“ tilføies „kjøber Gaarden, indbetales $\frac{1}{6}$ af Kjøbesummen i Statskassen som Afsløningssum, medens Afsløningssummen i andet Fald indbetales i Statskassen med $\frac{1}{3}$ af Gaardens Salgssum“. Resten af Stykket udgaaer.

b) til Nr. 9, Begyndelsen: „at denne . . . Statskassen for“ ombyttes med „at disse i Statskassen indbetalte Beløb skulle anvendes til“.

Undertegnede H a s l e og N. R a s m u s s e n maae i Modsetning til Fleertallet anbefale Thinget at fremme Lovforslaget. Dette er, som allerede bemærket ovenfor, bygget paa de Grundsætninger, som vare opstillede i de Beslutninger om Fæstes Overgang til Selveiendom, der i 1856 bleve vedtagne af begge Rigsdagens Afdelinger; Grundsætninger, som vi tiltræde, ligesom den ene af os allerede i 1856 har givet dem sin Stemme. Vi kunne ikke see Andet, end at ved en Lov som den foreslaaede vil Fæstevæsenet efterhaanden afflut-